Epidemia sceptycyzmu - komu ufają Polacy?

Kategoria: Styl życia
Opublikowano: wtorek, 12, lipiec 2022 16:31
Katarzyna Sekuła
Odsłony: 669

Najnowszy raport 3M State of Science pokazuje, że 88% Polaków deklaruje ufność nauce, a 83% – że ufa naukowcom. Autorzy zauważają jednak, że w porównaniu do 2020 r. spada percepcja nauki jako ważnego elementu codziennego życia prywatnego i społecznego. Faktycznie, odsetek osób, które są sceptycznie nastawione wobec nauki osiągnął najniższy wynik w czasie pandemii (lata 2020 i 2021), ale w tym roku wrócił do wcześniejszego poziomu i wynosi 23 proc.

Najpopularniejsze powody społecznego sceptycyzmu antynaukowego wskazywane przez Polaków to: wpływ polityki w nauce, brak zdolności do zidentyfikowania mediów godnych zaufania (oba powody wskazało ponad 50 proc. badanych), brak zgody między naukowcami, realizowanie politycznej agendy przez media przekazujące informacje naukowe czy ciągłe zmiany w korpusie faktów naukowych. Niestety, takie odpowiedzi mogą świadczyć o pewnym sukcesie ruchów antynaukowych i pseudosceptycznych. Badacze z nurtu filozofii nauki jako typowe cechy takich postaw wskazują m.in. tworzenie fałszywego wrażenia niezgody w środowisku naukowym czy przedstawianie procesu postępu naukowego jako brak faktów naukowych, jak również stałe oskarżanie naukowców o powiązania polityczne – to wszystko ma na celu wywołanie wątpliwości u ludzi niezwiązanych profesjonalnie z nauką.

Jak czytamy na stronie PIE - na brak zaufania do naukowców nakładają się szersze zjawiska: sceptycyzm wobec mediów (jako pośredników między naukowcami a społeczeństwem) oraz polityków/rządów (jako instytucji wykorzystujących do pewnego stopnia wiedzę naukową). Potwierdzają to badania barometru zaufania Edelman, w których m.in. coraz więcej osób w różnych krajach świata deklaruje, że obawia się używania fake news przez różne podmioty. Ankietowani z 28 państw w istotnej większości (ponad 60 proc.) obawiają się, że dziennikarze i liderzy polityczni oraz biznesowi ich umyślnie okłamują. W porównaniu z tymi grupami, naukowcy cieszą się o wiele większym zaufaniem. Badacze zauważają negatywną korelację między poziomem zaufania w społeczeństwie a rozwarstwieniem dochodowym.

Autorzy zwracają uwagę, że niedostatek zaufania do naukowców i informacji naukowej miał negatywne konsekwencje w pandemii. W tygodniku PIE nr 52 z 30.12.2021 r. podsumowano relatywny brak sukcesu programu szczepień przeciw COVID-19 w Polsce i wskazano, na podstawie różnych badań opinii, że jednym z najważniejszych powodów niskiego odsetka zaszczepienia jest niski poziom społecznego zaufania. Jak widać na podstawie raportu 3M, problem ten w Polsce pogłębia się również w obszarze zaufania do naukowców, choć ci pozostają wciąż grupą cieszącą się relatywnie największym zaufaniem. Jednak stosunkowo wysoki poziom osiągnięty w szczycie pandemii obecnie znów spadł do wcześniejszych rozmiarów, co oznacza, że jeśli Polska musiałaby zmierzyć się z kolejną falą pandemii, to może być trudno o społeczną akceptację środków przeciwdziałania jej, nawet jeśli będą one oparte na rzetelnej wiedzy naukowej.

Źródło: PIE

Phoca PDF